

Regeringens proposition

1978/79:173

om fortsatt valutareglering;

beslutad den 15 mars 1979.

Regeringen förelägger riksdagen vad som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll för den åtgärd och det ändamål som framgår av föredragandens hemställan.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att valutaregleringen förlängs att gälla ytterligare ett år, dvs. för tiden den 1 juli 1979 – den 30 juni 1980. För riksdagens yttrande läggs samtidigt fram förslag till bestämmelser om fortsatt giltighet av valutaförordningen under samma tid.

**1 Förslag till
Lag om tillämpning av valutalagen (1939:350)**

Härigenom föreskrivs att 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen (1939:350) skall äga tillämpning under tiden den 1 juli 1979 – den 30 juni 1980.

**2 Förslag till
Förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959:264)**

Härigenom föreskrivs att valutaförordningen (1959:264), som enligt förordning (1978:259) gäller till utgången av juni 1979, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1980.

EKONOMIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-03-15

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Wikström, Friggebo, Wirtén, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, Winther, De Geer, Blix, Cars, Gabriel Romanus, Tham, Bondestam.

Föredragande: statsrådet Mundebo

Proposition om fortsatt valutareglering

Enligt valutalagen (1939:350, ändrad senast 1978:257) gäller i fredstid att fullmäktige i riksbanken skall göra framställning till regeringen om valutareglering, om det prövas nödvändigt för att nå de centrala mål som har fastställts för den ekonomiska politiken. Fullmäktige skall därvid begära att regeringen föreslår riksdagen en lag om tillämpning av valutalagen för högst ett år. Regeringen skall samtidigt som ett sådant lagförslag läggas fram förelägga riksdagen de valutareglerande föreskrifter som regeringen avser att utfärda. Sådana föreskrifter finns i valutaförordningen (1959:264, ändrad senast 1977:1088). En redogörelse för innehållet i valutalagen och valutaförordningen finns i prop. 1975:82 s. 14–21 och prop. 1977/78:169 s. 6 och 7.

Genom lagen (1978:258) om tillämpning av valutalagen (1939:350) och förordningen (1978:259) om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959:264) har valutareglering föreskrivits för tiden den 1 juli 1978 – den 30 juni 1979 (prop. 1977/78:169, FiU 35, rskr 276).

I skrivelse den 18 januari 1979 har fullmäktige i riksbanken anförts att anledning alltjämt föreligger att ta i anspråk gällande fullmakter i valutalagen och samtidigt ge valutaförordningen fortsatt giltighet. Fullmäktige hemställer därför att regeringen begär riksdagens bemyndigande att 2 § första stycket 1, 2 och 4–9 samt 5 § 1 och 3 valutalagen skall äga tillämpning under tiden den 1 juli 1979 – den 30 juni 1980 och att regeringen lägger fram förslag om att valutaförordningen skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1980.

Efter remiss har yttranden avgivits av bankinspektionen, fullmäktige i riksgäldskontoret, Svenska bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen,

Sveriges föreningsbankers förbund och Post- och Kreditbanken, PK-banken. Samtliga remissinstanser har förklarat att de inte har något att erinra mot att valutaregleringen förlängs ytterligare ett år. Bankföreningen och PK-banken har därvid anfört att det är synnerligen angeläget att utredningsarbetet inom valutakommittén (E 1977:03) bedrivs skyndsamt.

För egen del vill jag anföra följande.

Genom valutaregleringen kontrolleras olika kapitaltransaktioner med utlandet. Regleringen omfattar huvudsakligen sådana transaktioner som saknar direkt samband med utrikeshandeln. Undantagna är nämligen löpande betalningar inkl. leverantörskrediter på normala villkor. Inom ramen för valutalagen och valutaförordningen ankommer det på riksbanken att utforma de närmare bestämmelserna om tillståndsgivningen för kapitaltransaktionerna.

Vår bytesbalans – dvs. utbytet av varor, tjänster och transfereringar gentemot utlandet – gav år 1978 ett underskott på ca 3,5 miljarder kr. I jämförelse med år 1977 innebar detta en förbättring med omkring 9 miljarder kr. Förbättringen härrör helt från handelsbalansen. Utfallet av tjänstutbytet och transfereringarna försämrades däremot ytterligare mellan åren 1977 och 1978.

Under åren 1979 och 1980 kan inte någon nämnvärd förbättring av handelsbalansen väntas. Detta beror bl. a. på att kapacitetsutnyttjandet i ekonomin stiger och att lageravvecklingen upphör. Samtidigt finns skäl att räkna med att den trendmässiga försämringen av tjänste- och transfereringsnettot fortsätter. Någon ytterligare förbättring av bytesbalansen kan således inte påräknas under de närmaste åren.

Även om bytesbalansunderskotten och därmed nettokapitalimporten för att finansiera underskotten under åren 1977 och 1978 var betydande, var dock kreditgivningen i båda riktningarna betydligt större. I fråga om de kortfristiga krediterna gentemot utlandet vill jag påminna om att de helt har anknytning till handeln. Vid sidan av leverantörskrediterna, vilka som nämnts är undantagna från valutaregleringen, lämnar riksbanken regelmässigt tillstånd till kommersiella krediter vid sin tillämpning av valutaförordningen. Handelskrediter kan självfallet inte begränsas utan att handelsutbytet tar skada. Den internationella konkurrensen leder till att allt större och mer långfristiga krediter lämnas i samband med varuhandeln. Investeringar i produktionstillgångar och marknadsföring medför också betydande finansiella flöden. Därtill kommer behov av nyupplåning för finansiering av amorteringar på utestående krediter.

Kapitalrörelserna mellan Sverige och utlandet spelar numera en alltmer väsentlig roll för vår ekonomi och kan i viss mån sägas vara oberoende av bytesbalansens aktuella saldo. Det är viktigt att kapitalrörelserna till och från Sverige står i överensstämmelse med den allmänna ekonomiska politiken. Mot bakgrund av vad jag nu har anfört finner jag det därför nödvändigt att

också fortsättningsvis använda valutaregleringen som ett komplement till övrig valuta- och kreditpolitik. Jag förordar således att regeringen begär riksdagens godkännande att förlänga valutaregleringen ytterligare ett år, dvs. för tiden den 1 juli 1979 – den 30 juni 1980.

Med hänsyn till att valutakommittén (E 1977:03) f. n. ser över valutaregleringen bör givetvis principiella frågor om valutaregleringens innehåll och utformning anstå i avvaktan på att utredningen lägger fram sina förslag.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen

dels föreslår riksdagen att antaga inom ekonomidepartementet upprättat förslag till lag om tillämpning av valutalagen (1939:350),

dels lämnar riksdagen tillfälle att yttra sig över ett inom ekonomidepartementet upprättat förslag till förordning om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959:264).

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredraganden har anfört för den åtgärd och det ändamål som föredraganden har hemställt om.

